

Izjava, izvešila ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopolni naj se pošilja uredništvu, ki se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Izdajatelj in tiskar: Anton Garbec. — Lastnik: Ustvarjalna Enotnost. Tisk: Tiskarna Edinosti. — Cena za mesec: L. 7.—, 3 mesece L. 19.50, pol leta L. 33.—, leto L. 65.—. Za izposojnino mesečno 4 lire več. — Telefon uredništva: 11-57.

NOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širini ene kolone (72 mm.). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent. ovrtnice zahvale, poslanice in vabila po L. 1.—, oglasi denarnih zavodov po L. 2.—. Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj po L. 2.—. Oglasi, naročniki in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Enotnosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Francosko-nemška pogajanja

Ze par tednov se vršijo med Nemčijo na eni in Francijo na drugi strani važna pogajanja za direktan sporazum o nekaterih vprašanjih, ki sta jih spravili na površje zasedba Porurja in prenehanje nemškega pasivnega odpora. Ta pogajanja so vzbudila že po prvem koraku nove-nemške vlade v vsej evropski javnosti veliko pozornost. Saj je ves svet se vedno pod mučnim vtisom dejstva, da se je vršilo do sedaj med zavezniki že devetnajst različnih sestankov in pogajanj, ki pa niso imela nikakega stvarnega pomena, kajti vprašanja nemške vojne odškodnine je ostalo nerešeno. Na drugi strani pa se je splošni evropski položaj vsled zasedbe Porurja po franciji in Belgiji hudo poostiril in ustvaril neizdržljivo napetost ne samo med Francijo in Nemčijo, temveč tudi med samimi zavezniki, v prvi vrsti med Francijo in Anglijo. Razumljivo je torej, da je vzbudila nedavna obnovitev direktnih stikov med Francijo in Nemčijo splošno zanimanje in da se ji tudi pripisuje velika važnost.

Od zasedbe Porurja do danes so oči vsega sveta obrnjene na ta ostri in nevarni spor. Borba med Nemčijo in Francijo je zavzemala obliko nemškega pasivnega odpora, ki ga je organizirala in vzdrževala vlada pod bivšim državnim kancelarjem Cuno-m. Materialne žrtve so bile velikanske na obeh straneh, posebno pa na nemški strani, ker je nemška vlada izdajala ogromne svote za denarno vzdrževanje odpora, za podpore beguncem, izgnancem in brezposelnim delavcem zasedenega Porurja. Posledica tega je bila ta, da je denarna inflacija v Nemčiji se bolj narastala in dosegla naravnost nezapodajljivo višino, tako da nima nemška marka že davno nikake veljave več.

Kljub vsem žrtvam pa je morala Nemčija končno kapitulirati. Prvi znak omaganja je bil padeč kancelar Cuno, ki je bil pasivni odpor zamislil in organiziral. Sledil mu je Stresemann, ki je takoj po nastopu svoje kancelarske službe izdal odlok o prenehanju pasivnega odpora proti francoski in belgijski zasedeni oblasti, ter s tem kapitulacijo Nemčije uradno potrdil. Tedaj se je vsa Evropa nekoliko oddehnila, predvsem pa Francozi, ki jim je pasivni odpor kljub vsej njihovi vztrajnosti delal vendar zelo velike preglavice, tako da so jim nekateri zelo resni evropski politiki in celo odgovorni državni prerokovali neuspeh in celo polom. Naj bo pa glede tega kakorkoli, dejstvo je, da pomeni razvoj dogodkov v Porurju v zadnjih mesecih veliko moralno zmago Francije ne samo nad Nemčijo, temveč tudi nad Anglijo, ki je zasedbi dosledno nasprotovala in jo proglasila za protizakonito v mednarodnopravnem pogledu.

Ako je stal Nemčijo pasivni odpor ogromne žrtve, je pa na drugi strani tudi res, da ji ni prinesel preklic odpora se nikakega praktičnega dobička. Nasprotno, ravno po prenehanju se je položaj v Porurju tako shujšal, da je prišla osrednja berlinska vlada ob vsako oblast ne le v praktičnem, temveč tudi v moralnem pogledu. Pojavilo se je na eni strani separatistično gibanje, katerega kolovodje so si postavili za cilj popolno odcepitve porenjskih pokrajin od Nemčije in ustanovitve neodvisne renske republike. Porurci-veleindustrija, ki so jih prej vezali razni predpisi in razne prepovedi državne vlade, so dobili svobodne roke ter so se spoznameli z zasedbenim oblastvom in sklenili pogodbe za dobavo odškodninskih dajatev brez obzira na državno vlado, neodvisno od nje in na svojo roko. Dejanska odcepitev Porurja od države je bila istočasno že toliko napredovala, da so bile ukrenjene vse najvažnejše priprave za ustanovitev

posebne poreske emisijske banke, s katero bi dobile te pokrajine svojo finančno samostojnost in neodvisnost.

Vsi ti dogodki jasno kažejo, da je zavzel razvoj stvari v Porurju po preklicu pasivnega odpora skrajno nevarno obliko. Dejstvo pa, da je ostala politika Francije neizpremenjena tudi po prenehanju pasivnega odpora, je bilo nekaj opomin na naslov nemške vlade, da z njeno kapitulacijo ni zadovoljna, da ji ne zaupa. Stresemannova poteza s preklicem pasivnega odpora je torej ostala brez uspeha, kakor kakor rečeno, in to je bil tudi glavni vzrok padca njegove vlade. Njegov naslednik — sedanjí kancelar Marx — je moral prevzeti z mestom državnega kancelarja obenem tudi težko in kočljivo nalogo, da napravi odločilni korak, ki bi Francijo prepričal o iskrenosti in popolnosti kapitulacije, katero je bil prejšnji kancelar Stresemann s preklicem pasivnega odpora le napovedal, a si ni upal dalje.

Ta odločilni korak je nova nemška vlada napravila s svojimi najnovejšimi predlogi, ki jih je izročila pretekli ponedeljek francoski in belgijski vladi in na katere pripravlja sedaj obe zavezniški vladi sporazumen odgovor. Podrobnosti o teh pogajanjih se držijo tajno, vendar pa je znano, da se tičejo nemški predlogi v glavnem sledečih vprašanj: trgovinski odnosi med zasedenim ozemljem in ostalo Nemčijo, pristojbine, ki se pobirajo pri vstopu na zasedeno ozemlje, valutno vprašanje, vprašanje poreske emisijske banke, plova po Renu, železniški promet, splošna uprava in notranja zakonodaja na zasedenem ozemlju.

Kakor se vidi, gre torej le za vprašanja, ki jih je spravila na dan zasedba Porurja in ki se tičejo ureditve razmerja med zasedbenim oblastvom in nemško državno oblastjo. Namen, ki ga zasleduje nemška vlada s sedanjimi pogajanj, je očividno ta, da s pravilno pogodbo zajeni nevarnost popolne odcepitve porenjskih pokrajin, od katere bi gotovo prišlo, ako bi Nemčija nadalje gledala dogodke križem rok in jih prepustila popolnoma samim sebi. Pogodbeni zakonitost sedanjega položaja bi bil tak jezik, ki bi ustavil nadaljnje razpadanje Nemčije v političnem pogledu. Obenem pa bi dobila nemška vlada proste roke, da bi lahko posvetila vse svoje sile najvažnejšemu in najbolj življenjskemu vprašanju, namreč zdravljenju državnih financ.

Ako hoče Nemčija doseči ta svoj cilj, bo morala brez dvoma pristati na nove žrtve, t. j. na vse žrtve, ki jih bo zahtevala Francija, da postane kapitulacija Nemčije popolna in da si zagotovi zanesljivo jamstva o dobri volji Nemčije v vprašanju plačevanja vojne odškodnine. Le v tem slučaju bo Francija odnehala od svojega pritiska, ki bi znal sicer postati — naj bi bilo tudi proti njeni volji — nevarna za celokupnost nemškega ozemlja. Francija pa je vzela nemške predloge resno v pretes tudi radi tega, ker bi ji taka pogodba, v kateri bi nemška vlada priznala zasedbo Porurja kot potrebno jamstvo za upnike, zelo dobro došla v moralnem pogledu. Po taki zakonitvi zasedbe bi ji Anglija ne mogla več očiti, da je njeno postopanje protizakonito.

Sedanja pogajanja med Francijo in Nemčijo so torej predvsem pogajanja za izpolnitev in zakonitost nemške kapitulacije. Seveda bodo imela velik pomen tudi za nadaljnja pogajanja med zavezniki o končno veljavni rešitvi vojnoodškodninskega vprašanja v zvezi z vprašanjem medzavezniških dolgov. V slučaju uspeha bo obenem tudi odnehala sedanja škodljiva in nevarna napetost v mednarodnem položaju.

predlogih zahteva Italija, da se prizna njena suvereniteta nad Reko, zato pa bi bila ona voljna priznati suvereniteto Jugoslavije nad Barošem in Delto. Ta sprememba suverenitete bi bila hkrati zvezana s trgovinsko pogodbo, ki bi se morala skleniti v dveh mesecih po podpisu nove pogodbe o Reki. Ker pa se s tem predlogom spreminja tudi rapalska pogodba, bo zahtevala konzulta, da se podpiše nova pogodba, v katero bi bile sprejete vse te spremembe. Po dosedanjih pogajanjih, ki sta jih vodila Mussolini in Pašić direktno, vlada na konzultu prepričanje, da bo novi italijanski predlog ugodno sprejet.

Radić na Dunaju

DUNAJ, 27. «Neues Wiener Journal» poroča, da je Radić prišel na Dunaj. BEograd, 28. «Politika» piše: V političnih krogih živahno komentirajo posvetovanja vlade, o katerih pa posamezni člani vlade nečjejo dati nobenih pojasnil. Vendar se doznava, da je bil povod posvetovanjem Stjepan Radić. Pašić je hotel napraviti potrebne ukrepe, ki naj bi se izvršili, da bi prišlo do zblizanja med Beogradom in Zagrebom. Izvršitve tega načrta pa Pašić nikakor ni pospešil. Ker se Radić bliža meji države in se namerava vrniti v Zagreb, je za vlado nastala potreba, da takoj zavzame stališče proti Radiću. Zato so bila oblastvom poslana navodila. Kakor se doznava iz Zagreba in kar potrjuje tudi obveščeni beograjski krogi, je vlada na svoji predsednični seji sklenila izdati odredbe, da naj oblasti aretirajo Radića, čim dospe na ozemlje kraljevine. Radića bodo nato izročili sodišču, kjer bo moral dati odgovor za svoje delo v inozemstvu, ki je bilo na-

perjeno proti državi. Ali bo sojen v Beogradu ali v Zagrebu, še ni odločeno. Kakor trdijo, je vlada sklenila, da uvede režim močne roke, če se Radić vrne v Zagreb in bi se opazilo kako živahnije delovanje njegovih pristavev. O možnosti takega režima se v radikalnih listih že nekaj dni piše. Tudi «Samouprava» je priobčila članek o tem. Če pa se bodo Radićevi pristasi vzdržali vsakega živahnijejšega nastopanja, je vlada pripravljena nadaljevati svoj načrt za mirno rešitev hrvatskega vprašanja.

Pogajanja med Jugoslavijo in Rusijo

Službeno poročilo sovjetske vlade

BEograd, 28. Po obvestilu iz ministrstva zunanjih del je tiskovni oddelek sovjetskega poslanstva v Pragi objavil v listih sledečo izjavo: «V nekaterih praških listih je izšla vest, da je poslala sovjetska vlada potem poslanstva v Berlinu predlog vladi Srbov, Hrvatov in Slovencev, da se prične pogajanja glede priznanja sovjetske Rusije in da je sovjetska vlada izjavila, da bo podpisala pogodbo za vsako ceno». Po informacijah, ki smo jih dobili od zastopstva SSFR v Berlinu o pogajanjih s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, ta trditve ne odgovarjajo resnici. V tej smeri stališče kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev se ni popolnoma določeno in radi tega so pogajanja nekoliko zaostala. Kar pa se tiče stališča sovjetske Rusije, je isto formu lično v «Službenem listu» z dne 12. decembra, kjer se ugotavlja, da za sporazum med sovjetsko Rusijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev ni nikakih ovir. V političnem interesu obeh vlad je, da se zblizata, kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev pa bo na strani sovjetske Rusije našla v tej smeri popolno razumevanje in pripravljenost, da se ji ustreže. To pa vendarle še nikakor ne pomeni, da bo SSFR pogodbo podpisala za vsako ceno».

«Tribuna» pravi povodom tega: Včerajšnje službeno rusko potrdilo, da se vodijo pogajanja med našo državo in Rusijo glede vzpostavitve odnosov, je izzvalo senzacijo v Beogradu. Vest se zelo povoljno komentirala v vseh slojih in vseh političnih skupinah. Stare slovanske strune, ki so dolgo molčale, so zopet zabrle.

Jugoslovenski Rdeči križ za oskodovalce po povodnji.

ZAGREB, 29. Uprava Rdečega križa v Beogradu je sklenilo izročiti 250.000 dinarjev oskodovalcem po povodnji na Hrvatskem in v Sloveniji.

Francoski zrakoplov «Dixmude» nad Saharo Poveljnik zrakoplova utonil v morju - Truplo so našli ob sicilskem obrežju - Dolga pot zrakoplova od 18. t. dalje

PARIZ, 28. Ministrstvo za mornarico je prejelo od generalnega guvernerja v Alžiru brzojavno obvestilo, da je zrakoplov «Dixmude» dne 26. t. m. plul nad Saharo in sicer kakih 200 km južno od Insalah-a. Iz francoskih postojank so šle patrulje na ogled, da bi izsledile zrakoplov.

RIM, 28. Ministrstvo za mornarico je prejelo iz mesta Sciacca (Sicilija), da so na tamkajšnjih obali našli mrljca, o katerem je bilo pozneje ugotovljeno, da je truplo poveljnika zrakoplova «Dixmude». Oblastva so takoj poslala na lice mesta posebno komisijo, ki je preiskala vse obrežje, da bi moglo našla še ostanke kakake drugega ponesrečenca. Izid preiskave je bil negativen. Francoski pomorski dodeljenec je danes zjutraj odpotoval iz Rima v Sicilijo.

Borba zrakoplova proti zračnim vetrovom

PARIZ, 28. Vest, da je zrakoplov «Dixmude» rešen, je prinesla v Pariz veliko veselje; kajti splošno je že prevladovalo mnenje, da je velikanski zrakoplov z vsi posadko 50 mož telebnil v Sredozemsko morje. Ta domneva je bila toliko bolj upravičena, ker so na sicilskem obrežju našli truplo poveljnika zrakoplova; na drugi strani pa je zrakoplov že 21. t. m. poslal zadnje obvestilo potom brezžičnega brzojava.

«Dixmude» je zapustil dne 18. t. m. svoj posebni «changar» v Cuers-Pierrefeu na južni francoski obali; zrakoplov je nosil s seboj 50 ljudi ter je hotel napraviti poizvedovalno vožnjo nad Saharo ter se potem vrniti. Njegov cilj je bil kraj Insalah, mesto v oazi Tuat v Sahari. Prve dneve je zrakoplov nadaljeval srečno svojo pot. Plul je nad Korziko in Sardinijo, preko Sredozemskega morja, nad Bizerto ter v sredo dne 19. t. m. ob 16.40 dospel nad Insalah. Nato se je hotel spet vrniti preko Bizerte. Tedaj je barometer nenadoma padel in poveljnik je iz tega sklepal, da se bliža vihar s severa; dal je ukaz za povratek proti jugu. Zrakoplov se je vračal zelo počasi, s hitrostjo kakih 20 km na uro. V petek zjutraj je izbruhnil strašen vihar; tedaj je zrakoplov krenil proti severo-zapadu, da bi pristal v kraju Baraki blizu Alžirja kljub viharju, ki je vedno bolj naraščal. Vihar je zanesel zrakoplov proti jugozapadu, nato spet proti severo-vzhodu, tako, da se je v nedeljo nahajal nad zalivom Gabes, odkoder ga je vihar zanesel spet nad suho zemljo.

Istega dne ob 17.30 je odposlal zadnje obvestilo, od tedaj ni bilo več nikake vesti o njem. Po zadnji vesti, ki pravi, da so zrakoplov opazili dne 26. t. m. 200 km južno od Insalah, lahko sodimo, da je zrakoplov krenil zopet proti jugu.

«Dixmude» je eden izmed največjih francoskih zrakoplovov in je zgrajen po vzorcu zepelinovcev.

Francosko-čehoslovaška pogodba

Beneš se povrne v Pariz januarja meseca

PARIZ, 28. Poluradni «Temps» je mnenja, da odpotuje Beneš v najkrajšem času iz Pariza, kamor se povrne sredi januarja v svrhu podpisa pogodbe med Francijo in Čehoslovaško. Sedaj ni še prišlo do podpisa pogodbe, ker morata Francija in Čehoslovaška obvestiti o tem Belgijo, oziroma Poljsko in Malo entento. Pogodba bo bržkone objavljena že istega dne kakor bo podpisana pri Društvu narodov. List pravi, da bo pogodba slonela na naslednjih načelih: 1. mirovna politika na podlagi obrambnih dogovorov; 2. izpolnjevanje vseh mednarodnih obvez; 3. sodelovanje obeh držav za gospodarsko obnovitev Evrope. Dalje bosta državi skupno nastopili proti vzpostavitvi Hohenzollerncev ter bosta jamčili za neodvisnost Avstrije in skrbeli za to, da bo Ogrska izpolnjevala obveze glede Habsburžanov. Pogodba bo vsebovala tudi tajne vojaške dogovore, na podlagi katerih bosta glavna stana obeh držav v neprestanih stikih. Končno: obe državi se obvezujeta, da bosta predložili vse spore, ki se ne bodo dali diplomatskim potom rešiti, posebnemu razsodišču v razsodbo.

Francija bo volila 577 poslancev

PARIZ, 28. Poslanska zbornica je odobrila predlog, naj se skrti število poslancev od 626 na 577, s 380 proti 190 glasovom.

Baldwin bo radi pomanjkanja Asquitove podpore padel

LONDON, 29. Sestanek nove angleške zbornice dne 8. januarja ne bo povzročil nikakih neposrednih sporov med posameznimi strankami. Spet se trdi, da je bila prejšnja zbornica razpuščena, ker ni bil ministrski predsednik Baldwin v stanu rešiti vedno bolj perečega vprašanja brezposelnosti, ne da bi se poslužil nove moči in pooblastila, dobljenega po splošnih volitvah. Ta pooblastila, osobito glede razpisa pristojbin na inozemsko blago so mu volili odrekli in ministrski predsednik bo nastopil v parlamentu s 101 članom manj kot združena opozicija in neodvisni, ki vsi nasprotujejo protekcionistični politiki.

Najstrebnejši nasprotnik konservativcev so laburisti s svojimi 192 poslanci, ki ostanejo kot v prejšnjem parlamentu uradna opozicija. Za večer 8. januarja pa pripravljajo veliki javni nastop.

Tri dni bo potrebovala poslanska zbornica za volitev poročevalca in zapisnega 615 poslancev. Komaj 15. januarja, ko bodo ta dela dovršena, bo otvoril zbornico kralj s prestolnim govorom. Sledila bo razprava o njem in opozicijske stranke bodo izdelale svoj odgovor. Glasovanje o tem odgovoru bo pomenilo glasovanje o zaupnici ali nezaupnici vladi.

Kakor rečeno bodo odgovor predlagali opozicijski člani in ker je Asquith izjavil, da ne bo storil v obrambo sedanje vlade ničesar, je lahko uganiti usodo sedanjega kabineta.

Španski direktorji pred novimi težavami Spor med generali

PARIZ, 28. «Temps» objavlja poročilo svojega dopisnika v Madridu, v katerem so orisane nove težave, ki jih je general Primo de Rivera, našel po svojem povratku iz Italije. Med drugim je treba tu v prvi vrsti omeniti nesoglasja med člani direktorja, nevoljo radi procesa proti generalu Berenguerju, odkritje velikih neradosti pri vojaški upravi in končno odrekanje sodelovanja s sedanjo vladavino s strani uplivilnih političnih osebnosti, na katere je De Rivera računal. Spori v vojski so znani. Obstojali so že pred prihodom direktorja na vlado in izvrševanje diktature jih nikakor ni ublažilo.

DNEVNE VESTI

Žalosten Božič v naši Istri

V Kanfanaru so se povodom božičnih praznikov odigrali dogodki, ki kričeče osvetlujejo žalostne, vnebovpijoče razmere, v katerih živimo — tudi v cerkvi.

V Kanfanaru imajo — čeprav je župnija skoro izključno hrvatska — župnika — Italijana, ki je začel izganjati hrvatski jezik iz cerkve. Za božične praznike pa je dobil od poredko-puljskega ordinarijata nalog, naj propoveduje hrvatski in dopušča molitve in petje v hrvatskem jeziku. Pokore se temu ukazu je župnik sporčil vernikom, da morejo pevati v svojem jeziku. Bog sam vedi, po kakih pobudi — ljudje sumijo, da od strani župnika samega — je vdrla v cerkev k polnočnici družba — recimo: potrijotov — ki je, psovaje, začela izganjati pevce iz cerkve. Prišle pa so tudi tri — gospike, ki so začele «pridigati» v italijanskem jeziku! Ogorčeno ljudstvo je bilo bežati iz cerkve in tako so gospike govorile le onim patrijotom, ki so bili precej «dobre», pa ne blage volje. Naslednjega dne, na Božič, je bila cerkev polna. Ko pa so pevci peli neko običajno staroslovensko božično pesem in se je imel začeti «ofer», se je zopet pojavila v cerkvi tista družba. Odigrali so se slični prizori, kakor prejšnjega večera. Zopet je ljudstvo tiščalo iz cerkve. Ali pred cerkvijo so našli na ozirobnike, ki so potiskali ljudi nazaj v cerkev. Toda, nikdo ni hotel okoli oltarja. Tedaj pa se je zgodilo nekaj nenavadnega in — recimo — zelo čudnega. Duhovnik se je — z dvema orožnikoma ob strani — podal s sv. razpelom po cerkvi in ga nudil ljudstvu v poljub. Ogorčeno ljudstvo pa je šlo iz cerkve kljub orožnikom. Ljudje so se razšli in cerkev je ostala prazna. Isto-

ublažilo. Štiri generali, svetniki De Rivero, so izrazili svojo namero, da se bodo umaknili že sredi decembra, ko je potekel rok treh mesecev določenih od načelnika; drugi ki so z veseljem sprejeli lahko službo člana direktorja, se hočejo sedaj umakniti radi težke odgovornosti voditelja ministristva. Končno se tudi mornarica upira politiki skrajne desnice direktorja.

Druge nerazveseljene vesti so dospele iz Afrike. General Bazan, ki je bil poverjen s preiskavo v vojaški upravi, je prišel na sled velikim nepravilnostim v Tetuanu, Centi in drugod. Gre tu poleg tega za resne odgovornosti gotovega števila generalov in višjih častnikov, ki so bili v Afriki na višjih mestih.

Ponudbe konservativnim liberalcem.

Zagotavlja se tudi, da se ponudbe diktatorja gotovim civilnim osebnostim za vstop v vlado sprejemajo povsod z veliko hladnostjo. Da bi ublažili porazni vtis poslednjega ukaza z nečestitimi napadi na vse politične može od včeraj, se je De Rivero večkrat obrnil na voditelja konservativnih liberalcev Sanchezo Guerrero, moža velikih čednosti, za medsebojno izmenjavo misli. Bivši ministrski predsednik je pa dal razumeti, da je preveč zvest parlamentarnemu režimu in ustavi in da ne more ugoditi temu povabilu.

Iz strankarskega življenja na Čehoslovaškem.

RIM, 29. Na podlagi netočnih informacij iz dunajskih krogov je prinesla rimska «Tribuna» članek «Gibanje proti Čehom na Čehoslovaškem». Čehoslovaški dopisni urad v Rimu je dotična dejstva zanikal.

Čehoslovaška ima v primeri s svojim prebivalstvom zelo velike narodne manjšine, ki pa ne trpi nikakih krivic. Omenjeni list pa je pisal predvsem o Slovaki in Hlinkovi stranki, ki da vodi oster boj proti Pragi, zahtevajoč avtonomijo. Hlinkova stranka pa je zelo majhna in šteje od vseh 300 poslancev komaj 11, medtem ko so ostali slovaški poslanci, ne oziirajo se na par komunistov, za sedanje državno edinstvo. Ločila se je od češke ljudske stranke in ne more ogroziti Prage. Kar se tiče vesti o Hlinkovem ultimatumu, so povsem neresnične in izvirajo najbrže iz nekega članka v «Slovaku», ki je svojočasno napisal, da bi se morali Hlinkovci združiti z drugodročni (najmočnejša narodna manjšina so Nemci) in sicer Nemci in Madžari proti praški vladi. Toda to se je pobožno želje protidržavnih elementov, medtem ko ne bi slovaški narod nikdar nastopal z ljudmi, ki so ga še nedavno zatirali in tlačili.

Razmejitve med Čehoslovaško in Madžarsko.

PRAGA, 29. Čehoslovaška vlada bo te dni predala Madžarski tri općine: Somošnjaki, Samoska in Trsveny, ki jih je razmejitvena komisija prisilila Madžarski. To se je zgodilo kljub temu, da je tamosnje prebivalstvo proti temu protestiralo in zahtevalo, da ostane pod čehoslovaško republiko.

Atentat na japonskega regenta.

LONDON, 29. Iz Tokija je prišla vest, da je bil izvršen atentat na japonskega regenta. Medtem ko se je peljal z avtomobilom v parlament, je oddal nekdo proti njemu strel, ki pa ga ni zadel. Atentator je bil aretiran.

Na Portugalskem ni bila razkrita nikaka komunistična zarota

LISBONA, 28. V uradnih krogih izjavljajo, da ni bila na Portugalskem odkrita nikaka komunistična zarota. Tudi ni res, da bi se med agitatorji nahajali pristaniki nastavljeni. (Stefani.)

Besedilo sporazuma glede Tangerja

PARIZ, 28. V Madridu, Londonu in Parizu je bilo objavljeno popolno besedilo tangerskega sporazuma, ki je bil podpisan 18. decembra. Gre za obsežne listine, čijih glavno vsebino smo že povedali. Besedilo vsebuje 52 členov, ki se petajo z vsemi mednarodnimi odnosi nove tangerske ustave. Najbolj zanimiv je čl. 46., ki nastave vse pristojbine, ki bodo veljale v mednarodni coni Tangerja.

Za naše narodno pravo!

Ministrski predsednik Mussolini je izjavil odposlancu nemških županov iz Poodizja, da «v druge koncesije» — razen veronaka — ne more privoliti. Včeraj pa smo sporočili, da je vlada odklonila prošnjo nemških poslancev iz Poodizja za preklic dveh odlokov tridesetega prefekta, s katerima je postala obvezna raba italijanskega jezika v državnih uradih in v razglasih, namenjenih za javnost. Ta odklonitev prošnje nemških poslancev je v polnem skladu z izjavo g. ministrskega predsednika, oziroma, pomeni le logično izvajanje prefekta znanega sklepa načelnika vlade, da ne more privoliti v «nobene druge koncesije».

Ti dve dejstvi — odklonitev prefekture v Tridentu in pa izjava g. Mussolinija — nas pospešujata pred vprašanje velike važnosti: ali naj klonimo; ali naj položimo orožje; ali naj odnehamo od nadaljnjega zahtevanja po spremembi postopanja, ki se izvaja proti nam; ali naj se resignirano udamo po tistem znanem reku: lasciate ogni speranza?!

Naš odgovor je odločen — ne! Bilo bi sicer človeški razumljivo, če bi take izjave in taka dejanja od vladne strani porazno delovala na šibkeje duhove. Vendar bi bila usodna pogreška, za katero bi težko odgovarjal pred bodočo zgodovino, če bi se vdali obupu. Na

smemo tega toliko z ozirom na naše gospodarje, kolikor tudi na — same sebe! Ne smemo dopustiti, da bi se mogli poslednji pozneje sklicevati na naš molk in našo resignacijo ter ju tolmачiti v smislu, da se je bilo naše ljudstvo udalo pred vladno politiko raznarodovanja. Tudi če bi imeli absolutno gotovost, da je vse izgubljeno, mi vendar ne smemo odnehati od borbe za svoja prava. To so dolžni tudi sebi vsi činitelji našega življenja, ki jim je danes poverjena borba za našo ohranitev! Vztrajati moramo na braniku do zadnjega, da nam ne bo mogel poznejši zgodovinar našega naroda očitati, da smo bili v težkih trenutkih majhni ljudje, da smo tudi sami zakrivali svojo žalostno usodo! Ne moremo, ne smemo dopustiti, da bi prišla taka sodba o nas.

Pa tudi ni se razloga za obupavanje. Nobena stvar ni večna, na tem svetu, najmanj pa — krivica! Naš narod je preživel stoletja nemškega pritiska, ki je bil tako silen in tako brutalen, da se je zdelo, da je našemu narodu usoda zapечатena, da stoji že na robu svojega narodnega groba. In glejte! Ne le da je naš narod še živ, marveč je vstal k novemu življenju v svoji narodi in ujedinjeni državi. Ta sijajen dokaz njegove življenske sile bode v pobudi tudi nam, ki smo priključeni drugorodni državi in ki smo s tem soomogočili ujedinjenje ostalega našega naroda. Priključeni smo k Italiji in hočemo biti nje lojalni državljani. Kljub temu, ali pravilneje rečeno: ravno zato ni tudi nam ugasnila pravica do narodnega življenja! Ta pravica ne more ugasniti nikoli. Prvič zato ne, ker izvira iz narave, drugič pa tudi zato, ker je v nas volje in sposobnosti za življenje! Staro rimljansko pravo — in vsaj to bi morali respektirati sodobni «Rimljani» — je učilo, da je pravo narodov tisto, ki ga je narava — zdrava pamet — ustanovila med vsemi ljudmi! Stari Rimljan Gaj je učil, da civilni zakon more menjati civilno pravo, naravnega pa nikoli! Tako so učili vsi slavni rimljanski juristi in modrci. Zato ne smemo — tudi če hipni videz govori proti tem naukom — nikdar izgubiti vere v svoje naravno pravo in nje neodpraviljivo moč. Zato nas tudi ne sme nobena neugodnost odvrniti od borbe za naše naravno pravo! Pa saj pravi tudi slovenski pregovor: Trkaj, če hočeš, da se ti odpre! Nikdo naj ne sme imeti pravice za oči: niso vam odprli, ker niste trkali! Nemci iz Poldizija naj nam služijo za zgled. Posnemajmo jih!

NOVOLETNA VOŠČILA. Vse one cenj. inserente v Trstu in na deželi, ki nam niso še naročili novoletnega voščila, ki ga objavimo v novoletni številki, ujudno opozarjamo, da je skrajni čas, da nam dopolnijo besedilo voščila.

Odprava davkarjev v novih pokrajinah. «Gazzetta Ufficiale» od 26. t. m. je objavila odlok finančnega ministra, s katerim se s 1. januarjem 1924. odpravljajo davčni uradi v novih pokrajinah.

Sneg v Trstu. Po prelepih božičnih dneh se je v sredo nebo pooblačilo in včeraj je začelo snežiti. Popoldne je dobilo mesto lepo belo odejo, katero je pa kmalu dež spremenil v brozgo ter tako prekrizal marsikateremu račune za današnje zabave.

Razstava ženskih ročnih del. Opozorjamo vnovič na to važno razstavo, ki jo priredi v nedeljo v slovenski soli pri Sv. Jakobu Žensko dobrodelno združenje. Otvoritev razstave ob 10. uri popoldne. Občinstvu priporočamo, da jo poseti v kar največjem številu ter da vrlim slovenskim ženskam s svojim zanimanjem ono materialno in moralno podporo, ki jo njihova neumorna poštvalnost zasluži v polni meri. S tem pokažemo obenem, da znamo ceniti važnost sličnih razstav, ki imajo velik pomen za razvoj naše narodne umetnosti. V nedeljo torej vsi na razstavo ročnih del pri Sv. Jakobu!

Društvene vesti

Vsi zor. srednješolci so vabljeni na razpustni občni zbor, ki se vrši danes ob 15. uri v nekdanjih prostorih.

Svetoivanska podružnica Šolskega društva priredi Silvestrov večer v prenovljeni verandi Narodnega doma pri Sv. Ivanu s jako bogatim programom. Prijatelji mladine, pridite na to prireditev, da skupno par ur pozabimo na dobrote, ki smo jih uživali v letu 1923, ker s tem tudi pomorete našemu prepotrebemu otroškemu vrtcu.

Silvestrov večer pri Sv. Jakobu. Kdor želi v dobrem razpoloženju končati staro leto in v navdušenju začeti novo, naj pride v ponedeljek zvečer v dvorano DKO pri Sv. Jakobu, kjer se bodo proizvajale razne pevške in glasbene točke, deklamacije, šalotgre in žive slike. Seveda ne bo manjkala nobena udobnost Silvestrovega večera. Na videnje torej!

Sentjakobska čitalnica priredi kakor običajno v nedeljo dne 30. t. m. ob 6 in 1/2 zvečer v dvorani DKO pri Sv. Jakobu veselo mladinsko zabavo.

Iz tržaškega življenja

Strahna smrt dečka. — Spečemu na ognjišču se mu je vrgla obleka. Predsinočnim se je v Brezovici pri Materiji pripetila grozna nesreča, katere je bil žrtev 10-letni deček Josip Stanič, stanujoč v hiši št. 30 v omenjeni vasi.

Okoli 23. ure so se Staničevi podali k počitku, le mali Josip je ostal na ognjišču, rekoč, da bo tam spal. Na ognjišču je se goril ogenj in deček je legel na klop ter kmalu zadremal. V spanju se je najbrž obrnil ter se približal ognju; začela mu je goreti obleka in kmalu je bil nesrečni deček ves v ognju, podoben živi baklji. Vseled strašnih bolečin se je deček zbudil, ter jel obupno vpiti. Približal je dečkov oče, ki so ga klicali zbudili; prišli so v kuhinjo je zapazil svojega sina v strašnem položaju; nesrečni deček se je že skoro popolnoma oнемogel otepal v plamenih. Mož je potegnil dečka z ognjišča ter pogasil gorečo obleko. Drugi domači, ki so v tem času tudi prišli v kuhinjo so skušali podati nesrečnemu kako pomoč. Nato so ga položili na voz, s katerim ga je oče nemudoma prepeljal v mestno bolnišnico, kamor je dospel okoli poltrih zjutraj. Tam je zdravnik spoznal, da je stanje dečka smrtno nevarno; zadobil je široke in zelo hude opelkine, po vsem telesu, posebno po prsih in po trebuhu. Dečka so položili v trajno kopo toda kljub skrbnemu negovanju je nesrečnejši včeraj ob 13. uri izdihnil v strašnih bolečinah.

Po odkritju ponarejevalce dinarskih bankovcev. Tolpa ponarejevalcev in razpečevalcev ponarejenih dinarskih bankovcev, ki je prišla v pest policijskemu oblastvu, je zelo številna. Poleg glavnega krivca in glavarja tolpe, 29-letnega Ignacija Zupančiča, rod. iz Srbije, ki je bil aretiran v Beogradu, je tukajšnje policijsko oblastvo spravilo na varno deset članov tolpe; med temi je ena ženska. Ti so: krmnar Angel Košuta, star 30 let, stanujoč v Sv. Križu št. 185, pri katerem so se na domu izdelovali klišiji in pripravljale litografske plošče; njegov tast Ivan Bogatec, star 56 let istotam stanujoč, ki je hranil in skrival klišije in plošče; 24-letni mehanik Fran Tence, tudi stanujoč v Sv. Križu, ki je pripravil stroje, ki so služili za tiskanje bankovcev; kamenopisec Ernest Pacor, star 42 let, stanujoč v ulici Udine št. 51 in 40-letni Adelmo Del Bel, doma iz Trsta; 34-letni Anton Cocchini, stanujoč v ulici Lodovico Ariosto št. 2; brivec Matej Piščanc, star 27 let, stanujoč na Opčinah št. 196 in 23 letni Karel Vani, stanujoč v ulici Media št. 17. Vsi ti so imeli svoj poseben posel v ponarejevalnici, Vani in Piščanc sta nista izdelke — na ... trg. Svoječasno smo poročali, da je bila v Rejah pri Postojni aretirana 60-letna Franciška Gorup; v njeni hiši so ponarejevalci dokončevali in izpolnjevali svoje izdelke.

Starka se izgovarja, da ni vedela, kaj delajo pravzaprav možje v njeni hiši. Ta izgovor je jalov, ker je dognano, da je Gorupova dajala ponarejevalcem hrano in stanovanje. Zdi se, da se je ponarejevalcem posretilo izdelati in razpečati približno 300.000 10dinarskih bankovcev.

Zrtev prvega snega. Težak Anton Gerželi, star 48 let, stanujoč pri Sv. Mariji Magdaleni zgornji št. 670, se je včeraj popoldne spodrsnil na snegu pri Sv. Alojziju, padel ter si zlomil desno roko v zapestju. Dobil je potrebno pomoč v mestni bolnišnici, kamor se je zatekel. Včeraj popoldne je nek paglavac v ulici Giulianij zagnal 38letnemu uradniku Gualtieru Godina, stanujočemu v ulici Istituto, št. 40, kepo snego v glavo. V kepi je bil najbrž kak kamen, kajti Godina je zadobil malo rano na senu. Tudi on se je zatekel v mestno bolnišnico.

Poskušeni samomor mlade žilije. Iz neznanih vzrokov si je 19-letna šivilja Ema Padrina, stanujoča v ulici S. Giacomo in Monte št. 6, hotela vzeti življenje. Menda pa ni bila preveč trdno odločena za pot na oni svet, kajti izpila je smrtonosni strup — neznatno količino jodove tinkture — na javni ulici, v bližini neke trgovine s cveticami v ulici XX Settembre. Neki mladenič, ki je opazil čin deklke, jo je spremil v omenjeno trgovino, kamor je bil poklican zdravnik rešilne postaje. Ta je deklki izpral želodec ter jo s tem spravil iz vsake nevarnosti.

Borzna poročila.

Valuta na tržaškem trgu.

ogrski krona	0.1150	0.1250
avstrijske krona	0.0833	0.0920
čehoslovaške krona	67.20	67.60
dinarji	25.95	26.35
leji	11.75	12.25
marke	—	—
dolarji	23.00	23.10
francoski franki	118.00	117.50
švicarski franki	402.00	401.00
angleški funti papirnati	100.10	100.40

Poslano*)

Kdor zaloti

JAKOB-A HLADOLIN-A

iz Zakriža št. 13, pri Cerknem, naj ga izroči kr. karabinerjem, ker inkasira neupravičeno denar za našo zavarovalnico L'Union v Gorici.

Generalno zastopstvo zavarovalne družbe L'UNION v Gorici, Corso V. E. III 28/I

7 Za šlanko pod tem naslovom odgovarja uradno le toliko kolikor mu zakon vелеva.

Romuald Bolé

Zorka Kafol

poročena

Postojna, 27. decembra 1923. Komen

Mali oglasi

POZOR! 9 tamburaških instrumentov, v dobrem stanju, za cel zbor, se prodaja. Alojzij Komel, krojačnica, Solkan. 1776

VELIK LOVSKI PES, temno-rujave barve, kratke dlake, nemške pasme, na prednjih nogah in na prsih nekoliko grbast, se je izgubil. Kdor ga najde je naprošen, da ga proti primerni nagradi pripelje Alojziju Gorupju na Proseku. 1778

BABICA, diplomirana, sprejemna noseče. Ljubljana oskrba. Največja snaga. Tajnost zadržana. Govori slovensko. Corso Garibaldi 23. 1679

KRONE, goldinarje plačam 6 cent. dražje kot drugi. Zlato, platin, denar višje kot drugi. Zlatarnica, Portici Piazza Goldona. 1772

SOFER, mehanik, dobro izučen išče službe pri trvdki ali privatno. Ponudbe pod «Sofera» na upravnistvo. 1773

V TOMAJU ST. 93, se radi selitve prodajo sledeči predmeti: vse v kleparako stroko spadajoče orodje, kolo in citre s slovensko šolo. 1774

KRONE, goldinarje, plačujem vedno 5 stotink več kot drugi. Edini grost, via Ponderes 6-L. 44/1

PLASCI in obleke se prodajo. Cene zmernе. Prodaja tudi na obroke, brez poviška cen. Via Ghega 7/II, srednja vrata. 1736

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjam, da mi je 22. dec. t. l. umrla ljubljena žena

Roza Stibilj roj. Repič

po dolgi in mučni bolezni na kliniki v Gradcu. Poznana je bila kot trgovka v Šturjah pri Ajdovščini.

CELJE, dne 23. decembra 1923.

(707)

Aleksander Stibilj, žalujoči soprog.

Affineria Metalli Preziosi
družba z om. j.
Trst - Via Artisti 9 - Trst

Kupuje zlato, srebro, platin v vsaki obliki in srebrni denar. — Prodaja dragocene kovine izdelane in v kosih in kemične sestavine. — Glajenje, ploščenje in nitkanje. — Kemična delavnica za vsakovrstno preizkušanje. (692)

Hočete prihraniti?

Paletots (Ranglan) od L. 99. — naprej
Moške obleke 99. —
Obleke za mladeniče 65. —
Hlače iz debelega blaga 32. —
40 - Alla Città di Trieste - 40
40 - Via Carducci - 40 676

OBEDNE SOBE

vsake vrste in v vsakem slogu

SPALNE SOBE

v veliki izbiri

LAKIRANE KUHINJE

po izredno nizkih cenah

ALESSANDRO LEVI-MINZI

VIA RETTORI 1

VIA MALCANTON 7-13

Tvrda obstoječa od 1874

PODLISTEK

Paul Bourget:

JEČA

(La Geôle)

Poslovenil F. P.

Ako so pokolenja ostavila v njem oni nagon k samomoru, ki je najnerazumljivejša in najgroznejša med dedščinami, vstane tedaj iz nezvestnih globin njegove duše misel, da bi s prostovoljno in takojšnjo smrtjo lahko ušel svoji neznojni boli. V istem času, ko se pojavi, se ta misel že uresniči v obliki skoraj avtomatičnega dejanja, katerega nenadnost zmede vsa predvidevanja. Ko je oče Ivana Vialis rekel nekoč o svojem sinu: «Treba mu je dati možki značaj, jemu», je mislil tedaj na svojega lastnega brata, čigar obupno dejanje je pripisoval slabosti njegovega značaja. V sebi ni namreč nikdar opazil takega nagona, čeprav je bil isti nagon povzročil samomor enega prastrica in dveh bratrancev. Ta dedščina je spala tudi v Ivanu, ki ga že leta in leta ni zadelo nič neprijetnega. Na ulici Champ-Elysées pa se mu je

KRONE, srebro, zlato in platin kupujem. Plačam več kot drugi. Zlato, platin, denar višje kot drugi. Zlatarnica, Portici Piazza Goldona. 1772

BABICA, diplomirana, sprejemna noseče. Ljubljana oskrba. Največja snaga. Tajnost zadržana. Govori slovensko. Corso Garibaldi 23. 1679

SOFER, mehanik, dobro izučen išče službe pri trvdki ali privatno. Ponudbe pod «Sofera» na upravnistvo. 1773

V TOMAJU ST. 93, se radi selitve prodajo sledeči predmeti: vse v kleparako stroko spadajoče orodje, kolo in citre s slovensko šolo. 1774

KRONE, goldinarje, plačujem vedno 5 stotink več kot drugi. Edini grost, via Ponderes 6-L. 44/1

PLASCI in obleke se prodajo. Cene zmernе. Prodaja tudi na obroke, brez poviška cen. Via Ghega 7/II, srednja vrata. 1736

PREDNO PRODATE zlato in srebro, vprašajte cene velikega zlatarnarstva — urarno via Giacinto Gallina 2 (nasproti hotela Moncenisio). Velika izbira predmetov za darove. Popravila. Cene nizke. 25/2

POSEBEN PETROLEJ

za ognjišča, peči in svetičke.

Zavod „ERGA“ Trst, Palestina 2 - Telefon 24-03.

COOPERATIVE OPERAIE

(DELAJSKE ZADRUGE)

Splošna likvidacija Skladišča oblek

Via Raffineria šte. 3

□ □ □ □

Za udobnost občinstva se bodo odprli v ponedeljek 31. decembra prostori v pritličju

kjer se bodo prodajali po tovarniških cenah

**Izdelki za moške in dečke
Klobuki za moške in dečke.**

ODREZKI

perkala, fuštanja, blaga za moške in ženske obleke

Volneni šali in volnene odeje.

□ □ □ □

V I. in II. nadstropju iste stavbe se nadaljuje

POPOLNA LIKVIDACIJA

vseh potrebščin:

obnvala, bombaževine, blaga za moške in ženske obleke, drobnarije i. t. d. i. t. d.

Odprto od 9 do 13 in od 15 do 19

Vsakdo si lahko ogleda naše prostore brez vsake obveze za nakup

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavica Lit. 15.000.000 — popolnoma vplačana.

Glavni sedež: Trst, Via S. Nicolò 9 (Lazina palača). Podružnici: ABBAZIA, ZARA.

Olajšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo

potom zaveznega ravna

**Jadranska Banka v Beogradu
Ljubljani in Zagrebu**

In njenih podružnic v glavnih mestih Jugoslavije.

Daje kredite za nakup blaga, subvencije na blago. Inkasi efektov in računov. Informacije. Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Jamstvena pisma in druge operacije po najugodnejših pogojih.

Sprejema vloge v Dinarjih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru.

nakrat prebudila, ko je gledal na dežju, kako se je oddaljevala kočija, v kateri se je vozil njegov šef. Za hip je obstal, povsile glavo, izbulil oči in se ni ganil. Potem je začel stopati z mehaničnim korakom snobovcev naravnost pred seboj. Napotil se je proti Seini. Reka ga je vabila k sebi. Naslonil se je na pregrado in dolgo gledal, kako se je zelena in mrzla voda odbijala od stebrih mosta Concorde. Ni preskočil pregrade. Bil se je sicer trdno odločil, da mora umreti, toda prej je hotel povedati na ves glas, da je nedolžen.

V svojem nagonu se je torej zadržal in sedaj je korakal proti svojemu domu. Tako stanje notranjega razpadanja je čudno nestalno. To prihaja od tod, ker predstavlja praznoto v osrednjem in vodilnem delu lastnega «jaza». Ako bi bila prišla naproti temu blaznemu eloveku, ko je odprl vrata svojega stanovanja, njegova mlada žena s svojim ganljivim nasmehom, bi bil gotovo, in brez dvoma nastopil v njegovem mišljenju preobrat, ki bi ga bil rešil. Toda ker se njen mož ni bil vrnil, je Marija Vialis aklepal, da se je šetje glasov z dežele zategnilo in je bila šla v cerkev. In tako je srečal Ivan v predstabi samo svojega slugo, onega uboga in poštenega Bourrachot, ki

je bil nedolžni vzrok te grozne drame, ker je pred štirinajstimi dnevi pustil izdajalca v knjižnico kabinetnega natačnika. Ta poslednji ni niti pogledal jutranje pošte, ki mu jo je prinesel ta pridni mož na pod*asniči, ravnotako ne njegovega vdanega kmetskega obraza, na katerem se je čitalo nekač nerazložno kesanje. Bourrachot je bil kot človek kmetskega stanja zelo preudaren in je izpremembo, ki jo je opazil na svojem gospodarju, takoj postavil v zvezo s pogovorom, ki sta ga imela oni večer po obisku Faugièresa, kateri od tedaj ni več prišel.

«Gospod je tako bled,» si je upal vprašati; bil je presenečen vsled njegovega mrtvaškega obraza. Da, smrt se je čitala v cvetu življenja na tem bledem in krčevitem obrazu. «Ali ni gospod morda bolan?»

«Ne. Bil sem vso noč po koncu. V petih minutah pa bom zaspal za dolgo.»

Sobar ni mogel razumeti, kakšen žalosten pomen so imele v teh ustih te preproste besede, ki so bile izgovorjene s tako trudnim glasom.

«Grem pripraviti gospodu posteljo,» je odgovoril, «in bom del tudi steklenico. Gospodu se vidi, da mu je precej mraz.»